

Lärdomar från internationaliserings- och påverkansarbete inom hälsa

En framgångsrik svensk life science-sektor är beroende av gränsöverskridande och internationell samverkan. Utöver befintliga satsningar på en sammanhängande värdekedja från forskning till innovation behöver ett ökat stöd ges för internationaliseringsaktiviteter. De lärdomar som gjorts i påverkansplattform Hälsa bör nu användas för att facilitera internationell närvaro, samarbete, och inflytande för svenska satsningar inom life science-området.

Bakgrund

Antalet H2020-ansökningar med svenska deltagare och ansökningar med svensk koordinator har sjunkit sedan 7:e ramprogrammet (FP7) relativt våra nordiska grannländer¹. Detsamma gäller det svenska deltagandet i IMI. Till skillnad mot våra nordiska grannar saknar Sverige en samlad vision, strategi och handlingsplan för svenskt deltagande i EU:s olika forsknings- och innovationsprogram, både generellt och specifikt för området hälsa.²

Vinnova har finansierat ca 30 påverkansplattformar i syfte att öka det svenska deltagandet i EU:s forsknings- och innovationsprogram. De två strategiska innovationsprogrammen inom hälsa, Medtech4Health och Swelife, samarbetade i påverkansplattform Hälsa tillsammans med en arbetsgrupp med representanter från olika aktörer.³

Förslag till fortsatta insatser

1. STRATEGISKT ARBETE PÅ NATIONELL NIVÅ

En slutsats av arbetsgruppens arbete är att ett behov av ett strategiskt arbete på nationell nivå med ett tydligt uppdrag till en koordinerande funktion att utifrån benchmark mot framgångsrika länder

1. utveckla en strategi och handlingsplan med målet att öka svenskt deltagande i ramprogrammen (se nedanstående punkter)
2. stödja att handlingsplanen genomförs.

Behovet av strategisk samordning för ökade medel till Sverige från EU:s forsknings- och innovationsprogram lyfts också i *Handlingsplan för Life Science för ett konkurrenskraftigare Sverige*.⁴

2. FLER EXPERTBEDÖMARE

Sverige behöver öka antalet expertbedömare i EU-utlysningar. Bedömare får en ökad kunskap om vad som karaktäriserar en konkurrenskraftig ansökan vilket dels ger en möjlighet till att påverka innehållet i kommande program och utlysningar, dels kan spridas vidare till andra aktörer i Sverige. För att uppnå detta behövs:

- En kartläggning av befintliga bedömare
- En lärandeprocess mellan erfarna och nya bedömare
- En lärandeprocess mellan bedömare och sökande
- Återkommande informationskampanjer för att öka intresset för deltagande som bedömare
- Ett långsiktigt starkt engagemang som säkerställs genom ett tydligt ägarskap och vilja på högsta nationella nivå.

¹ Håkansson A, Åström T (2018): Swedish companies' view on participation in Horizon 2020.

² Exempelvis Danmark skapade inför nuvarande ramprogram, H2020, en tydlig strategi med ökat inflöde från ramprogrammet som mål. Den lyckosamma danska satsningen samordnades med nationella satsningar och medfinansiering. Det finns också en dansk strategi för arbetet med nästa ramprogram, Horizon Europe.

³ Deltagande aktörer: LIF, Swedish Medtech, Swedenbio, EU SME Supportkontoret, Karolinska institutet, EIT Health, Västra Götalandsregionen, RISE, Linköpings universitet, Umeå universitet, Medtech4Health och Swelife.

⁴ http://resources.mvnewsdesk.com/image/upload/t_attachment/cba9c9giuz7texgopnq.pdf

3. ÖKA LÄRANDET

Det finns flera EU-projekt som koordineras från Sverige och projekt med svenskt deltagande. Kunskapsöverföring mellan erfarna och nya aktörer/individer behöver göras. Förslagsvis skapas en mötesarena för ett strukturerat lärande mellan personer som fått anslag och nya sökande, med både nationella och internationella aktörer från akademi, näringsliv samt hälso- och sjukvård.

4. DELTA I BEFINTLIGA KONSORTIER

För att långsiktigt öka kunskap om ramprogrammets möjligheter, behöver svenskar delta i konsortier som koordineras av andra. Oerfarna kan behöva hjälp att hitta konsortier som matchar deras forskning och behov. Exempel på åtgärder för att underlätta deltagande är att:

- Öka kunskap om existerande möjligheter att hitta partners. Till exempel i EU:s *Tender & Funding Portal* och Enterprise Europe Networks matchmakingportal kan man hitta organisationer som söker partners. Även EU SME Supportkontoret kan bistå.
- Säkerställa att svenska aktörer deltar på internationella partneringsmöten arrangerade av kommissionen, Eureka, IMI mfl.

5. ÖKA KOORDINATORANSVARET I SVERIGE

Många svenska aktörer tvekar inför att axla ett koordinatorskap, eftersom det anses vara ett omfattande arbete som sällan är ekonomiskt försvarbart. Men att vara koordinator skapar samtidigt andra viktiga fördelar t ex positionering av Sverige som kunskapsnation, individuellt och organisatoriska nätverk, attraktionskraft och kunskapsutveckling.

I samband med Brexit är det möjligt att stärka Sveriges roll inom EU:s forsknings- och innovationsprogram. För att göra detta krävs ett strategiskt beslut på högsta nivå att koordinatorskap prioriteras och att viljan (uppsbackad av resurser) finns. Om man väljer detta spår, finns flera konkreta och beprövade åtgärder att ta till:

- Identifiera koordinatörer och deltagare via bl a EIC, ERC och EU SME Supportkontoret, Vinnova, Grants Offices.
- Utveckla en plattform för erfarenhetsutbyte mellan erfarna och nya koordinatörer inom Sveriges styrkeområden.
- Kartlägga hinder för ett ökat koordinatorskap i Sverige.
- Studera och lära från framgångsrika länders strategier och incitamentsstrukturer.
- Utveckla och pilottesta ett nytt incitamentssystem, t ex i policylabs.

6. UTVECKLA SVENSKA STYRKEOMRÅDEN OCH NÄTVERK

Inom påverkansplattformen gjordes en pilotsatsning i syfte att stärka svenska nätverk för att

1. identifiera och skriva förslag till utlysningsområden
2. påverka befintliga draftskrivningar
3. utveckla konsortier och söka anslag.

Inom piloten valdes fem områden ut: Artificiell Intelligens, ATMPs, Precisionsmedicin, Imaging och eHälsa. Arbetsmodellen fungerar väl men kan utvecklas, förfinas och skalas upp. Arbetet bör tydligt kopplas till den kommande nationella strategin för life science för att stärka framtida prioriterade styrkeområden.

7. ÖKA TRANSPARENSEN I STATISTIK OCH UPPFÖLJNING

I dag finns viss statistik tillgänglig avseende beviljade ansökningar inom EU:s forsknings- och innovationsprogram; det går där att söka per utlysning. Vinnova gör också en sammanställning över Sveriges beviljade projekt på aggregerad nivå.

Det saknas dock öppen statistik kring antal ansökningar från Sverige och andel projekt som fått anslag för olika områden vilket gör det svårt att analysera och redovisa framgångsfaktorer och utvecklingsområden för att sprida best practice och identifiera behov av riktade insatser. En diskussion behöver initieras kring hur och vem som behöver göra detta; det finns lyckade satsningar att lära av, exempelvis i Danmark.

8. ÖKA DEN SVENSKA NÄRVARON I INTERNATIONELLA SAMMANHANG

Sverige behöver öka sitt engagemang i internationella sammanhang där EU:s forsknings- och innovationsprogram diskuteras, t ex *scientific boards* och *high level groups*. För att detta ska lyckas krävs

- en koordinerande roll på nationell nivå
- en kartläggning av sammanhangen
- en sammanhållen plan för vem som deltar i vilket sammanhang och hur
- koordinerade och dedikerade resurser inom befintliga organisationer (bl a nationell och regional representation i Bryssel, Vinnova, branschorganisationer, innovationskontor)
- en strategi för att öka intresset att delta i internationella organisationer.

9. UTVECKLA REFERENSGRUPP HÄLSA

Referensgrupp Hälsa som leds av Vetenskapsrådet är en etablerad och välfungerande gruppering som kan utvecklas för att ännu bättre bidra till ett ökat svenskt deltagande i EU:s forsknings- och innovationsprogram. Under projektet har några konkreta utvecklingsförslag framkommit:

- Utöka gruppen med personer med internationella nätverk inom forskning och innovation. Personerna ska ha uppdraget kunskapsöverföring mellan svenska intressen och den internationella arenan. Exempel på aktörer som kan delta i arbetet är EIT Health, EIT Digital.
- Öka samverkan mellan övriga referensgrupper framförallt Referensgrupp ICT då digitalisering av hälsa är ett starkt område inom Horizon Europe.
- Utöka gruppen med personer med etablerade nätverk inom identifierade styrkeområden.